

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

IŠVADA
DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS
PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO2019 m. d. Nr. R5-
Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje (toliau – Taryba) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas už laikotarpį nuo 2018 m. spalio 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d.

Tarybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Tarybos pirmininko 2019 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. O1E-154 sudaryta Tarybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir įvertinimo komisija (toliau – Nustatymo komisija), susidedanti iš komisijos pirmininkės – Teisės departamento direktorės Vilmos Adamavičiūtės ir komisijos narių: Teisėkūros ir teisinės analizės skyriaus vedėjos Aleksandros Prokopjevės ir Teisėkūros ir teisinės analizės skyriaus vyr. specialisto Airido Daukšo, Teisės taikymo skyriaus vyr. specialistės Renatos Šeškevičienės.

Atkreiptinas dėmesys, kad įvertinus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą už laikotarpį nuo 2017 m. spalio 1 d. iki 2018 m. rugsėjo 30 d. valstybės reguliuojamų kainų nustatymo, energetikos įmonių priežiūros, kontrolės ir sankcijų skyrimo, energetikos įmonių licencijavimo ir leidimų išdavimo bei skundų ir ginčų dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo nagrinėjimo srityse buvo konstatuota, kad Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje¹ (toliau – Komisija) korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, nes atskiros jos veiklos sritys atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnyje nurodytus kriterijus (Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2, 4, 5 punktai), tačiau institucijoje įdiegtos vidinės kontrolės priemonės sumažina prielaidas korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms iki minimumo.

Atsižvelgiant į Tarybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje nurodytas Tarybos funkcijas, įvertinusi aktualius teisės aktų pasikeitimus, Nustatymo komisija pasirinko atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą už laikotarpį nuo 2018 m. spalio 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d. šiose srityse:

1. energetikos įmonių, geriamojo vandens teikėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų derinimas, kuris atitinka Valstybės ir savivaldybės įstaigų, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – Specialiųjų tyrimų tarnyba) direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose

¹ Lietuvos Respublikos Seimas, 2019 m. vasario 14 d. Seimo plenariniame posėdyje priimdamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 4, 8, 15, 16, 16¹, 19, 19¹, 22, 23, 24¹, 25, 26, 28, 31, 32, 34, 34¹, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą Nr. XIII-1968 (toliau – Pakeitimo įstatymas), pritarė Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija) prijungimui prie Komisijos bei numatė, jog nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos Komisija perims visas Inspekcijos teises ir pareigas, taip pat Komisijos pavadinimas bus pakeistas į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (toliau – Taryba). Vyriausybė 2019 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 221 „Dėl sutikimo reorganizuoti Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos“ pritarė, kad Inspekcija būtų reorganizuojama jungimo būdu ir Inspekcija būtų prijungta prie Komisijos. Vadovaujantis Pakeitimo įstatymo 22 straipsnio 11 dalimi, kituose įstatymuose ir (ar) jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose vartojamus reorganizuojamų įstaigų pavadinimus „Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija“ ir „Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos“ atitinka institucijos pavadinimas „Valstybinė energetikos reguliavimo taryba“.

egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), priedo II ir V kriterijus. Minėta sritis buvo pasirinkta atsižvelgiant į aktualius Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 2, 3, 6, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 34, 35, 38 straipsnių ir dešimtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 34-1, 35-1 straipsniais ir priedu įstatymo pakeitimus, kuriais Tarybai nuo 2019 m. gegužės 2 d. priskirta kompetencija derinti geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų investicijas. Tarybai įgyvendinus minėto įstatymo nuostatas ir atlikus teisės aktų, reglamentuojančių investicijų derinimą, pakeitimus, kyla poreikis nustatyti galimas su korupcijos pasireiškimu susijusias rizikas ne tik geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo srityje, bet ir energetikos srityje.

2. administracinės atsakomybės priemonių taikymas, kuris atitinka Rekomendacijų priedo II ir V kriterijų. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimas, 2019 m. vasario 14 d. Seimo plenariniame posėdyje priimdamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-8842, 4, 8, 15, 16, 16¹, 19, 19¹, 22, 23, 24¹, 25, 26, 28, 31, 32, 34, 34¹, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą, pritarė Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija arba VEI) prijungimui prie Komisijos bei numatė, kad nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos Komisija perims visas Inspekcijos teises ir pareigas, taip pat Komisijos pavadinimas bus pakeistas į Tarybą. Įvykus reorganizacijai ir Tarybai perėmus Inspekcijos funkcijas, žymiai padaugėjo Taryboje atliekamų administracinių nusižengimų tyrimų ir nagrinėjamų administracinio nusižengimo bylų. Įvertinus tai, būtina išanalizuoti galimas prielaidas korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veiklos įvykti ir imtis priemonių užkirsti kelią veiksniams, galintiems lemti korupcijos atsiradimą.

Nustatymo komisija savo darbe vadovavosi aukščiau minėtais teisės aktais, taip pat Rekomendacijomis, Tarybos veiklą reglamentuojančiais įstatymais (Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu), Tarybos patvirtintais teisės aktais, Tarybos pirmininko įsakymais, kitais teisės aktais, nustatančiais tarybos teisinį statusą, veiklą ar atskirų funkcijų atlikimą, įpareigojimus ir teises prievolės, kuriais savo darbe vadovaujasi Tarybos darbuotojai, atlikdami savo funkcijas. Analizė atlikta dokumentiniu ir žodiniu būdu, vadovaujantis formaliuoju, sisteminiu, palyginimo metodais.

Nustatymo komisijos tikslas buvo nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius, sąlygas ir aplinkybes, galinčias sudaryti prielaidas Tarybos pareigūnams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, padaryti korupcinio pobūdžio nusižengimus derinant investicijas ar taikant administracinės atsakomybės priemones ir, esant būtinybei, pateikti rekomendacijas dėl šių procesų tobulinimo.

ATSKIRŲ TARYBOS VEIKLOS SRIČIŲ ĮVERTINIMAS

1. Energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų vertinimas ir derinimas Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje

Vertinant Tarybos veiklos sritis, išskiriama energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų derinimo Taryboje funkcija. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad energetikos įmonės, kurios verčiasi veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Taryba. Jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Taryba, jos negali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 20 punkte numatyta, kad Taryba derina geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijas. Ši Tarybai priskirta investicijų derinimo ir vertinimo funkcija atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2, 5 punktuose nustatytus kriterijus: Taryba, derindama investicijas, daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos

patvirtinimo, taip pat Tarybai suteikti įgaliojimai vertinti, kaip Tarybos prižiūrimi ūkio subjektai planuoja investicijas bei jas įgyvendina, t. y. įgaliojimai vykdyti kontrolę ar priežiūrą.

Vadovaujantis Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalimi, Taryba yra teisiškai atskirta ir funkcinio aspektu nepriklausoma nuo bet kurio kito viešojo ar privataus asmens, Tarybos pirmininkas, jos nariai, Tarybos administracijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, veikia nepriklausomai nuo visų rinkos interesų, atlikdami savo pareigas, nesiekia gauti jokių Vyriausybės arba bet kurio kito viešojo ar privataus asmens tiesioginių nurodymų ir jų nevykdo, taip pat Taryba priima savarankiškus, nuo jokios valstybės ar savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ar organizacijos nepriklausomus sprendimus, turi atskirus metinius biudžetus, kurie sudaromi energetikos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo srityse veikiantiems ūkio subjektams mokant atitinkamą procentinę dalį nuo veiklų, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, juos naudodama savarankiškai įgyvendina turimą biudžetą ir disponuoja savo pareigoms adekvačiais žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais.

Energetikos įmonių ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų derinimo ir vertinimo Taryboje tvarka, sąlygos, derinimo periodiškumas, šalių teisės ir pareigos investicijų derinimo procese bei kiti su investicijų derinimu susiję klausimai reglamentuojami Energetikos įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, kuriuose numatyti pagrindiniai, bendro pobūdžio investicijų derinimo ir vertinimo principai, bei poįstatyminiuose teisės aktuose.

Elektros energetikos ir dujų sektoriuje veikiančių įmonių investicijos Taryboje vertinamos ir derinamos vadovaujantis Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos aprašu, patvirtintu Komisijos 2009 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. O3-100 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2003 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. O3-35 „Dėl Energetikos įmonių investicijų projektų derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“. Šilumos tiekėjų, nepriklausomų šilumos gamintojų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijos Taryboje vertinamos ir derinamos vadovaujantis Šilumos tiekėjų, nepriklausomų šilumos gamintojų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašu, patvirtintu Tarybos 2019 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. O3E-93 „Dėl Šilumos tiekėjų, nepriklausomų šilumos gamintojų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šių aprašų tikslas - nustatyti skaidrius, objektyvius ir nediskriminuojančius investicijų vertinimo ir derinimo principus bei tvarką. Šiuose aprašuose nustatyta, kokios investicijos turi būti derinamos, pateikiamos formulės, kaip apskaičiuojamos investicijos, investicijų gražos normos, taip pat nustatyti aiškūs ir objektyvūs principai bei kriterijai, kaip ir kokia tvarka bei terminais investicijos derinamos ir vertinamos Taryboje. Atitinkamai, įvertinus aprašuose įtvirtintą teisinį reglamentavimą, Nustatymo komisijos vertinimu, investicijų vertinimo ir derinimo Taryboje procesas yra detalai reglamentuotas Tarybos priimtuose teisės aktuose.

Derinamus investicijų projektus bei kitą informaciją apie investicijas (investicijas pagrindžianti informacija) ūkio subjektai Tarybai gali pateikti popierine forma arba (ir) elektroniniu formatu, t. y. informaciją teikiant elektroniniu paštu.

Pažymėtina tai, kad gauti investicijų projektai bei kita, su investicijų projektais susijusi informacija yra nukreipiami atitinkamam Tarybos struktūriniam padaliniiui, kuris yra atsakingas už pateikto projekto vertinimą, analizę bei tolimesnių veiksmų atlikimą. Pagal patvirtintą Tarybos administracinę struktūrą, gauti investicijų projektai pagal atitinkamą veiklos sritį yra perduodami Tarybos Elektros skyriui, Dujų skyriui, Vandens skyriui, Šilumos kainų ir investicijų skyriui. Atsižvelgiant į tai, Taryboje gavus ūkio subjektų pateiktą investicijų projektą derinimui, projektas perduodamas išanalizuoti, įvertinti bei skaičiavimus atlikti ir medžiagą Tarybos posėdžiui paruošti atitinkamo skyriaus, kurio veiklos sričiai priklauso investicijų projektą pateikusio subjekto veikla,

darbuotojui. Tarybos interneto svetainėje yra nurodytos kiekvieno Tarybos struktūrinio padalinio veiklos sritys ir kompetencijos, todėl darytina išvada, kad Taryboje aiškiai nustatyti struktūriniai padaliniai, kurių kompetencijai priskirti su Taryboje derinamomis ir vertinamomis investicijomis susiję klausimai.

Komisijos 2015 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. O1-24 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininko 2014 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. O1-51 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos kokybės vadybos sistemos procesų aprašų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Įsakymas) buvo patvirtintas Investicijų vertinimo ir derinimo proceso aprašas, kuris taikomas Tarybos investicijų vertinimo ir derinimo proceso veiklai. Investicijų vertinimo ir derinimo procesu siekiama, kad investicijų vertinimo ir derinimo procesas užtikrintų reikalingą ir efektyvią reguliuojamų energetikos įmonių valdomo turto atstatymą, modernizavimą bei plėtrą, vadovaujantis mažiausių kaštu principu, užtikrinant reguliuojamų energetikos įmonių finansinį stabilumą, nenutrūkstamą valstybės reguliuojamų energijos paslaugų teikimą.

Sprendimai dėl investicijų derinimo yra priimami Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos darbo reglamento (toliau – Darbo reglamentas), patvirtinto Komisijos 2019 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. O3E-239 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos darbo reglamento patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Darbo reglamento 83 punkte nustatyta, kad Taryba, posėdžiuose sprendama savo kompetencijai priskirtus klausimus, priima sprendimus, kurie įforminami nutarimais. Darbo reglamente detalai reglamentuojama Tarybos nutarimų projektų rengimo, derinimo, tvirtinimo bei posėdžių tvarka. Visų pirma, pažymėtina, kad Tarybos posėdžiams svarstyti klausimų medžiagą pateikia atitinkamą klausimą rengiantis darbuotojas, suderinęs teikiamo klausimo medžiagą su tiesioginiu vadovu (esant departamentui ir su departamento direktoriumi), atitinkamu Teisės departamento skyriaus darbuotoju, vedėju ir Teisės departamento direktoriumi bei Tarybos nariu, kuruojančiu atitinkamą veiklos sritį. Tarybos posėdžiui teikiami klausimai turi būti visapusiškai išnagrinėti, tiksliai ir aiškiai suformuluoti, turi būti pateikiami siūlomi nutarimų projektai ir pažymos dėl jų. Tarybos posėdžiui teikiamas nutarimo projektas ir pažymos turi būti pasirašyti jį rengusio darbuotojo, vizuoti tiesioginio vadovo (esant departamentui ir departamento direktoriaus), atitinkamo Teisės departamento skyriaus darbuotojo, vedėjo, Teisės departamento direktoriaus ir Tarybos nario, kuruojančio atitinkamos veiklos sritį (Darbo reglamento 58-60 punktai). Tai reiškia, kad tam, kad investicijų suderinimo klausimas būtų teikiamas svarstyti Tarybos posėdyje, šis klausimas turi būti suderintas su keletu skirtingų ir vienas kitam nepavaldžių Tarybos darbuotojų, tokiu būdu užtikrinant siūlomo sprendimo projekto pagrįstumą bei skaidrumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad visas sprendimo projekto derinimo procesas vyksta Tarybos dokumentų valdymo sistemoje „Avilyš“, todėl tiek derinimo metu, tiek ir vėliau galima matyti, kurie darbuotojai derino dokumentą ir kokias pastabas jam pateikė. Be kita ko, jeigu nutarimo projektą derinančių Tarybos struktūrinių padalinių vadovai nesutinka su teikiamu nutarimo projektu ir (ar) pažyma, turi teisę raštu motyvuoti savo nuomonę ir pridėti ją prie atitinkamo Tarybos posėdžiui teikiamo projekto (Darbo reglamento 62 punktas). Svarstyti klausimai, suderinti Darbo reglamento 60 punkto nustatyta tvarka, pateikiami Tarybos Veiklos valdymo skyriui, kuris per vieną darbo dieną parengia darbotvarkės projektą ir pateikia jį Tarybos pirmininkui. Tarybos pirmininko pasirašytą posėdžio II dalies darbotvarkę ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki posėdžio paskelbia Tarybos svetainėje. Posėdžio II dalyje nagrinėjami klausimai, kurie plačiau pristatytini. Pažymėtina tai, kad prie plačiau pristatytinų klausimų priskirtini ir investicijų derinimo klausimai. Į Tarybos posėdį kviečiamiems dalyviams pagal klausimo rengėjų sudarytą sąrašą išsiunčiami pranešimai apie Tarybos posėdį. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad visais atvejais Tarybos nutarimo projektas ir pažyma dėl investicijų derinimo yra skelbiama viešai Tarybos interneto svetainėje².

Taryba sprendimą dėl investicijų derinimo priima Tarybos posėdyje, kuris yra viešas visiems suinteresuotiems asmenims, be to, yra protokoluojamas ir daromas posėdžio garso įrašas. Tarybos posėdžiuose gali dalyvauti ministerijų, kitų valstybės ir savivaldybės įstaigų ar institucijų, taip pat

² Atkreiptinas dėmesys, kad tam tikrais atvejais, kuomet ūkio subjektų teikiamos investicijos bei su investicijomis susijusi informacija yra konfidenciali, Tarybos interneto svetainėje skelbiamos pažymos bei nutarimų projektai skelbiami be informacijos bei duomenų, kurie laikomi konfidencialiais.

įmonių, visuomeninių organizacijų, vartotojų asociacijų ir žiniasklaidos atstovai, vartotojai bei kiti suinteresuoti asmenys. Posėdžio metu dalyvaujantys asmenys turi teisę pateikti paaiškinimus, argumentus bei juos pagrindžiančius duomenis bei užduoti klausimus.

Taryba sprendimus priima kolegialiai ir tik esant kворumui – pagal Darbo reglamento 49 punktą Tarybos posėdis laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 4 Tarybos nariai, įskaitant Tarybos pirmininką, jo nesant – paskirtą Tarybos pirmininko pavaduotoją ar kitą Tarybos narį, laikinai paskirtą atlikti Tarybos pirmininko funkcijas. Laikoma, jog Tarybos sprendimas yra priimtas jeigu posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip 4 Tarybos nariai ir už sprendimą balsuoja dalyvaujančių posėdyje Tarybos narių balsų dauguma. Balsuojama visiems Tarybos nariams pakeliant rankas. Tai užtikrina skaidrų Tarybos sprendimų priėmimą. Energetikos įstatymo 8 straipsnio 10 dalyje numatyta, kad Taryba atsako už savo nutarimų pagrįstumą ir teisėtumą.

Paminėtina, kad vienas iš Tarybos kokybės vadybos sistemos procesų yra nustatytas Tarybos sprendimų priėmimo proceso apraše, kuris patvirtintas Įsakymu. Šis proceso aprašas taikomas Tarybos sprendimų priėmimo veiklai reguliuojamų subjektų atžvilgiu priimant individualius ir norminius teisės aktus, taip pat tvirtinant Tarybos strateginio veiklos plano dokumentus. Šiame apraše išsamiai ir aiškiai išdėstyti proceso tikslai, tiekėjai, rezultatai, rodikliai, rizikos, etapai ir kt., taip pat pateikiama aiški proceso schema.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šiame skyriuje, Nustatymo komisija daro išvadą, kad energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų derinimas yra detalai reglamentuotas. Tarybos sprendimų priėmimo proceso apraše ir Darbo reglamente nustatyta Tarybos sprendimų, kuriais nustatomos reguliuojamos kainos, priėmimo tvarka užtikrina šių sprendimų priėmimo skaidrumą, užkerta kelią vienam ar keliems asmenims veikti savo nuožiūra. Tarybos priimti sprendimai dėl investicijų derinimo gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Taryboje teisinis reglamentavimas yra nuolat tobulinamas, teisės aktai keičiami nustačius poreikį dėl pasikeitusių aukštesnės galios teisės aktų, gavus suinteresuotų asmenų pagrįstus siūlymus ir pastabas. Atkreiptinas dėmesys, kad per vertinamą laikotarpį Taryboje nenustatyta jokių investicijų derinimo tvarkos pažeidimų, teisės aktų nuostatų nesilaikymo atvejų, kurie galimai būtų susiję su korupcine veikla.

Įvertinus investicijų vertinimo ir derinimo Taryboje funkciją, Nustatymo komisija pažeidimų pagal Rekomendacijų priedo II ir V kriterijus nenustatė.

2. Administracinės atsakomybės priemonių taikymas

Įgyvendindama administracinės atsakomybės priemonių taikymo funkciją, Taryba nagrinėja administracinio nusižengimo bylas dėl Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) nurodytų administracinių nusižengimų (Energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 30 punktas). Ši Tarybos veiklos sritis atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punktu ir 5 punktu nustatytus kriterijus – pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas; daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Tarybos pirmininko įgalioti darbuotojai, vadovaudamiesi ANK 589 straipsnio 14 punktu ir jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo dėl ANK 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 505, 507 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų.

Šiame teisės akte aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinio nusižengimo tyrimo ir administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo eiga, terminai, nustatyti konkretūs, objektyviai pamatuojami reikalavimai administracinio nusižengimo teisei, įtvirtinti aiškūs kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis surašomas administracinio nusižengimo protokolas, išnagrinėjama administracinio nusižengimo byla, priimamas sprendimas nepradėti administracinio nusižengimo teisenos arba priimamas sprendimas pradėtą administracinio nusižengimo teiseną nutraukti,

nustatyti konkretūs administracinio nusižengimo teisenos atlikimo ir sprendimo administracinio nusižengimo byloje priėmimo terminai. ANK įtvirtintos procedūros detalizuotos Administracinių nusižengimų tyrimo, bylų nagrinėjimo ir nutarimų administracinių nusižengimų bylose vykdymo kontrolės Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos taisyklėse, patvirtintose Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2019 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. O3E-229 „Dėl Administracinių nusižengimų tyrimo, bylų nagrinėjimo ir nutarimų administracinių nusižengimų bylose vykdymo kontrolės Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Taryboje nustatyta tvarka ir nurodytas teisinis reglamentavimas užtikrina administracinių nusižengimų teisenos ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo procedūrų skaidrumą.

Taryboje administracinių nusižengimų teiseną atlieka Tarybos pirmininko įgalioti darbuotojai. Tarybos pirmininko 2019 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. O1E-137 aiškiai nurodyta, kurių struktūrinių padalinių valstybės tarnautojai įgaliojami atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl konkrečių ANK straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų, priimti nutarimą paskirti įspėjimą ir priimti sprendimą nepradėti administracinio nusižengimo teiseną.

Tarybos pirmininko įgalioti darbuotojai, atlikdami įstatymų įgyvendinimo kontrolę, kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, administracinių nusižengimų teiseną pradeda vadovaudamiesi ANK ir jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais. Pažymėtina, kad Taryboje dėl administracinio nusižengimo teisenos pradžios specialus procesinis dokumentas nerašomas. Administracinio nusižengimo teiseną Taryboje gali būti pradėta tam tikrais atvejais, t. y. gavus pranešimą, aktą ar kitokį dokumentą, kuriuo asmuo, kuris nėra pareigūnas, užfiksavo administracinio nusižengimo požymius turinčios veikos padarymą; kai ikiteisminio tyrimo institucija ar prokuroras atsisako Baudžiamojo proceso kodekse nustatyta tvarka pradėti ikiteisminį tyrimą pagal Tarybos pateiktą medžiagą ir nutarimą dėl administracinio nusižengimo bylos medžiagos perdavimo ikiteisminiam tyrimui ir surinktą medžiagą grąžina Tarybai; kai ikiteisminio tyrimo institucija ar prokuroras, gavę pareiškimą ar pranešimą apie galimai padarytą nusikalstamą veiką, Baudžiamojo proceso kodekse nustatytais atvejais ir tvarka atsisako pradėti ikiteisminį tyrimą, tačiau nustato, kad padaryta veika turi administracinio nusižengimo požymių, arba patys nustato padaryto administracinio nusižengimo požymių, jie motyvuotu nutarimu perduoda turimą medžiagą Tarybai administracinio nusižengimo teisei pradėti ir administracinio nusižengimo protokolui surašyti; kai Baudžiamojo proceso kodekse nustatytais atvejais ir tvarka yra nutraukiamas ikiteisminis tyrimas ar baudžiamoji byla, tačiau ikiteisminio tyrimo medžiagoje ar baudžiamojoje byloje nustatoma, kad yra administracinio nusižengimo požymių, nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą ar baudžiamąją bylą kopija (nuorašas) kartu su visa tyrimo ar bylos medžiagos patvirtinta kopija (nuorašu) perduodama Tarybai administracinio nusižengimo teisei pradėti ir administracinio nusižengimo protokolui surašyti.

Gauta informacija apie galimą administracinį nusižengimą Tarybos pirmininko yra nukreipiama atitinkamam Tarybos struktūriniam padaliniiui, kuris yra atsakingas už pateiktos informacijos vertinimą: Vilniaus teritoriniam skyriui, Kauno teritoriniam skyriui, Klaipėdos teritoriniam skyriui, Šiaulių teritoriniam skyriui, Koordinavimo ir analizės skyriui arba Teisės departamento Teisės taikymo skyriui ar Teisėkūros ir teisinės analizės skyriui. Tarybos interneto svetainėje yra nurodytos kiekvieno Tarybos struktūrinio padalinio veiklos sritys ir kompetencijos, todėl darytina išvada, kad Taryboje yra aiškiai nustatyti struktūriniai padaliniai, kurių kompetencijai priskirti su administracinių nusižengimų tyrimu susiję klausimai.

Jeigu Tarybos pirmininko įgaliotas darbuotojas, kuriam pavesta atlikti administracinio nusižengimo tyrimą, nustato, kad yra ANK 591 straipsnyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių administracinio nusižengimo teiseną negalima, jis parengia motyvuotą sprendimą, kuriuo Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) atsisako pradėti administracinio nusižengimo tyrimą.

Tarybos pirmininko įgaliotas darbuotojas, atlikdamas ANK 593 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytus tyrimo veiksmus, vadovaudamasis ANK 594 straipsniu rašo tyrimo veiksmų protokolą. Be to, tyrimo veiksmų metu gali būti fotografuojama, filmuojama, daromas

garso ir vaizdo įrašas, daromi pėdsakų atspaudai ir išliejos, sudaromi planai bei schemas ir naudojami kitokie įrodymų fiksavimo būdai.

Baigęs administracinio nusižengimo tyrimą, jį atlikęs Tarybos pirmininko įgaliotas darbuotojas surašo administracinio nusižengimo protokolą. Protokolas surašomas dalyvaujant administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui. Pažymėtina, kad teisės aktai nustato aiškius kriterijus, apibrėžiančius, atvejus, kai administracinio nusižengimo protokolas gali būti surašomas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui nedalyvaujant, t. y. tuo atveju, kai administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo ne mažiau kaip du kartus kviečiamas dėl protokolo surašymo neatvyko. Šiuo atveju protokolas siunčiamas asmeniui ANK 573 straipsnyje nustatyta tvarka.

Administracinio nusižengimo protokolas surašomas dviem egzemplioriais; vienas protokolo egzempliorius nedelsiant įteikiamas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui, kitas protokolo egzempliorius lieka Tarybos administracinio nusižengimo byloje. Administracinio nusižengimo protokolo kopija (nuorašas), laikantis asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, taip pat įteikiama arba siunčiama nukentėjusiajam (jeigu jis yra).

Administracinio nusižengimo protokolo turinys turi atitikti ANK 609 straipsnio reikalavimus, t. y. jame turi būti nurodoma jo surašymo data ir vieta, duomenys apie administracinėn atsakomybėn traukiamą asmenį, administracinio nusižengimo padarymo vieta, laikas ir esmė; ANK straipsnis, straipsnio dalis ar kitas atsakomybę už administracinį nusižengimą nustatantis teisės aktas, kurio reikalavimus pažeidė administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo, liudytojų ir nukentėjusiųjų, jeigu jų yra, duomenys; administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens pasiaiškinimas, administracinėn atsakomybėn traukiamo asmens prašymas nerašyti administracinio nurodymo, jei asmuo dėl to kreipėsi į protokolą rašantį Tarybos pirmininko įgaliotą darbuotoją, ir kt.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kai nėra ANK 610 straipsnio 2 dalyje nurodytų pagrindų, Tarybos pirmininko įgaliotas darbuotojas į administracinio nusižengimo protokolą įrašo administracinį nurodymą, kuriame nurodoma, kokio dydžio piniginę baudą siūloma sumokėti administracinį nusižengimą padariusiam asmeniui; per kiek laiko, kokiu įmokos kodu ir į kokią sąskaitą asmuo turi sumokėti baudą; išaiškinama, kad, nesumokėjęs baudos administracinis nurodymas bus laikomas negaliojančiu ir administracinio nusižengimo protokolas bus siunčiamas teismui ar Tarybai (įgaliotam Tarybos pirmininkui) nagrinėti administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka ir kt. Asmeniui per 15 kalendorinių dienų nuo administracinio nusižengimo protokolo įteikimo dienos sumokėjęs administraciniame nurodyme nustatytą baudą, laikoma, kad administracinis nurodymas įvykdytas. Asmeniui įvykdžius administracinį nurodymą, administracinio nusižengimo teiseną pasibaigia.

Administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui neįvykdžius administracinio nurodymo, šis nurodymas laikomas negaliojančiu ir per penkias darbo dienas nuo ANK 610 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino pabaigos administracinio nusižengimo protokolas su Tarybos pirmininko pasirašytu lydraščiu išsiunčiamas teismui ar perduodamas administracinio nusižengimo bylą ne teismo tvarka nagrinėjančiai Tarybai (įgaliotam Tarybos pirmininkui).

Darytina išvada, kad ANK ir Taisyklėse įtvirtintas reglamentavimas aiškiai apibrėžia administracinio nusižengimo tyrimo procesą, šalių teises ir pareigas, administracinio nusižengimo protokolo surašymo, nurodymo ar įspėjimo surašymo pagrindus ir tvarką. Atkreiptinas dėmesys, kad visi procesiniai dokumentai registruojami ne tik Administracinių nusižengimų registre, administruojamame Informatiko ir ryšių departamente prie Vidaus reikalų ministerijos, bet ir Tarybos dokumentų valdymo sistemoje Avily, todėl sudarytos galimybės atlikti vykdomos administracinių nusižengimų tyrimo procedūros stebėseną, siekiant formuoti vieningą praktiką Taryboje.

Pažymėtina, kad administracinio nusižengimo tyrimą ir administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą Taryboje atlieka skirtingi įgalioti subjektai, t. y. administracinio nusižengimo teiseną atlieka Tarybos pirmininko įgalioti darbuotojai, tuo tarpu administracinių nusižengimų bylas

nagrinėja Taryba arba jos įgaliotas Tarybos pirmininkas, kaip numatyta Energetikos įstatymo 8 straipsnio 12 dalyje³.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), vadovaudamasi Energetikos įstatymo 8 straipsnio 11 dalies 30 punktu, rašytinio arba žodinio proceso tvarka nagrinėja administracinių nusižengimų bylas dėl ANK nurodytų administracinių nusižengimų.

Pažymėtina, kad administracinių nusižengimų bylos Taryboje paprastai nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, į bylos nagrinėjimą nekviečiant administracinių bylų teisenoje dalyvaujančių asmenų, tačiau administracinė atsakomybė traukiamo asmens prašymu bylos nagrinėjimas vyksta žodinio proceso tvarka. Apie tai Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) praneša administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujantiems asmenims. Administracinė atsakomybė traukiamas asmuo prašymą dėl žodinio bylos nagrinėjimo turi pateikti ne vėliau kaip iki administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo pradžios. Jeigu administracinė atsakomybė traukiamas asmuo ir nukentėjusysis neatvyksta į žodinį bylos nagrinėjimą, byla nagrinėjama jiems nedalyvaujant rašytinio proceso tvarka. Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimui žodinio proceso tvarka *mutatis mutandis* taikomos ANK XXXV skyriaus nuostatos, reglamentuojančios administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimą pirmosios instancijos teisme.

ANK 591 straipsnyje numatytais atvejais, kaip antai, padaryta veika neturi administracinio nusižengimo požymių, panaikinamas administracinę atsakomybę nustatantis aktas ir kt., Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) nutraukia administracinio nusižengimo teiseną, priimdama nutarimą. Nutarimas nutraukti administracinio nusižengimo teiseną gali būti priimamas taip pat, kai yra 592 straipsnio 1 dalyje nurodyta aplinkybė.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), nagrinėdama bylą, privalo nustatyti, ar buvo padarytas administracinis nusižengimas; ar asmuo kaltas jo padarymu ir yra trauktinas administracinė atsakomybė; ar yra atsakomybę lengvinančių arba sunkinančių aplinkybių; ar nėra ANK 591 straipsnyje nurodytų aplinkybių; ar padarytas turtinis nuostolis; kitas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai teisingai išspręsti.

Kiekvienas Taryboje vykstantis žodinis bylos nagrinėjimas fiksuojamas naudojant informacines ir elektroninių ryšių priemones. Įrašai saugomi skaitmeninėse laikmenose ir saugomi kartu su kitais procesiniais dokumentais.

Administracinio nusižengimo byla Taryboje paprastai turi būti išnagrinėta per 20 darbo dienų nuo administracinio nusižengimo protokolo įteikimo dienos. Kai surašomas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu – per 20 darbo dienų nuo ANK 610 straipsnio 1 dalyje nurodytų terminų pabaigos. Tais atvejais, kai asmeniui siunčiamas ANK 616 straipsnio 2 dalyje nurodytas prašymas, administracinio nusižengimo byla paprastai išnagrinėjama per 20 darbo dienų nuo ANK 616 straipsnio 2 dalyje nurodyto termino pabaigos.

Pažymėtina, kad Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), vadovaudamasi ANK 614 straipsniu, nagrinėja administracinių nusižengimų, už kuriuos pagal ANK specialiosios dalies straipsnio ar straipsnio dalies sankciją numatyta bauda, kurios maksimalus dydis neviršija vieno tūkstančio penkių šimtų eurų, bylas.

Išnagrinėjusi administracinio nusižengimo bylą ir vadovaudamasi ANK 619 straipsniu, Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) priima vieną iš šių nutarimų - skirti administracinę nuobaudą; nutraukti administracinio nusižengimo teiseną; motyvuotai perduoti bylos nagrinėjimą kitai institucijai, kurios pareigūnas ar valstybės tarnautojas yra įgaliotas nagrinėti administracinio nusižengimo bylą, ar teismui.

Teisės aktuose apibrėžti nuobaudų skyrimo kriterijai. Nuobaudą už administracinį nusižengimą Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) skiria neperžengdama norminio teisės akto, nustatančio atsakomybę už padarytą administracinį nusižengimą, nustatytų ribų, tiksliai laikantis ANK ir kitų įstatymų nuostatų dėl administracinių nusižengimų. Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), skirdama nuobaudą, atsižvelgia į padaryto administracinio nusižengimo pobūdį, pažeidėjo asmenybę, kaltės formą ir rūšį, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.

³ Vadovaujantis Energetikos įstatymo 8 straipsnio 12 dalimi, Taryba turi teisę visas ar dalį funkcijų, susijusių su administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimu, pavesti vykdyti Tarybos pirmininkui.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), skirdama baudą, jos dydį nustato pagal ANK specialiosios dalies straipsnio sankcijoje numatytą minimalios ir maksimalios baudų vidurkį, atsižvelgdama į padaryto administracinio nusižengimo pobūdį, pažeidėjo kaltės formą ir rūšį, asmenybę, atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Kai yra vien atsakomybę lengvinančių aplinkybių, numatytų ANK 35 straipsnyje, ir kitų asmens padėtį gerinančių aplinkybių, skiriama ne didesnė negu vidurkis, o kai yra vien atsakomybę sunkinančių aplinkybių, numatytų ANK 36 straipsnyje, ir kitų asmens padėtį bloginančių aplinkybių, skiriama ne mažesnė negu vidurkis bauda. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, taip pat kitų asmens padėtį gerinančių ir bloginančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų skaičių ir reikšmingumą.

Jei administracinio nusižengimo byla nagrinėjanti Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), atsižvelgdama į atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, padaryto nusižengimo pobūdį, kaltės formą ir rūšį, kitas asmens padėtį gerinančias aplinkybes, vadovaudamasi teisingumo ir protingumo principais, nusprendžia paskirti mažesnę, nei ANK specialiosios dalies straipsnio sankcijoje numatyta minimali nuobauda arba paskirti švelnesnę administracinę nuobaudą, nei numatyta ANK specialiosios dalies straipsnio sankcijoje, arba visai neskirti administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės, nutarimo rezoliucinėje dalyje turi būti papildomai nurodoma administracinės nuobaudos rūšis ir, jeigu skiriama bauda, baudos dydis (skaičiais ir žodžiais) bei tokio sprendimo motyvai. Tarybos (įgalioto Tarybos pirmininko) priimta sprendimą sankcionuoja apylinkės teismo teisėjas.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), jeigu buvo pareikštas prašymas priteisti turtinės žalos atlyginimą, gali priteisti tik vieno šimto penkiasdešimt eurų neviršijančios turtinės žalos atlyginimą.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) nutarimo motyvuojuojamojoje dalyje išdėsto išvadas dėl turtinės žalos padarymo, padarytos turtinės žalos, kuri negali viršyti 150 eurų, dydžio arba argumentus dėl turtinės žalos nenagrinėjimo administracinių nusižengimų teisenoje.

Tarybos (įgalioto Tarybos pirmininko) nutarimas administracinio nusižengimo byloje paskelbiamas tą pačią Tarybos (įgalioto Tarybos pirmininko) posėdžio dieną, sudėtingų bylų atvejais – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Tarybos posėdžio dienos, pranešant nutarimo paskelbimo laiką.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), išnagrinėjusi administracinio nusižengimo byla žodinio proceso tvarka, nutarimo rezoliucinę dalį paskelbia žodžiu, taip pat trumpai išdėsto sprendimo motyvus. Administracinį nusižengimą padariusiam asmeniui ir nukentėjusiajam išduodamos nutarimo administracinio nusižengimo byloje kopijos (nuorašai). Jeigu šie asmenys nedalyvavo skelbiant nutarimą, nutarimo kopijos (nuorašai) jiems išsiunčiamos registruotu paštu per 3 darbo dienas nuo nutarimo paskelbimo dienos.

Rašytinio proceso tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje kopijos (nuorašai) per 3 darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos registruotu paštu išsiunčiamos ar išduodamos asmeniui, dėl kurio priimtas nutarimas, ir nukentėjusiajam.

ANK 573 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais nutarimas administracinio nusižengimo byloje siunčiamas elektroninių ryšių priemonėmis.

Tarybos (įgalioto Tarybos pirmininko) nutarimas administracinio nusižengimo byloje per 20 kalendorinių dienų nuo jo kopijos (nuorašo) išsiuntimo ar išdavimo dienos gali būti apskūstas apylinkės teismui ANK 622 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių, jį pareiškėjo prašymu rašytinio proceso tvarka gali atnaujinti apylinkės teismas. Taryba, gavusi administracinę atsakomybės patraukto asmens ar nukentėjusiojo (jų atstovų) skundą dėl Tarybos (įgalioto Tarybos pirmininko) priimto nutarimo, turi užtikrinti, kad skundas kartu su administracinio nusižengimo byla per penkias darbo dienas, jeigu įstatymuose nenustatytas kitas terminas, būtų išsiųstas atitinkamam apylinkės teismui.

Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), priėmusi nutarimą administracinio nusižengimo byloje, nepažeisdama ANK 622 straipsnio 2 dalyje nustatyto termino, gali visiškai ar iš dalies sutikti su skundu dėl Tarybos priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, panaikinti skundžiamą

nutarimą, ir, netaikydama ANK 616 straipsnyje nurodytų procedūrų, priimti naują nutarimą išnagrinėtoje administracinio nusižengimo byloje. Tarybai (įgaliotam Tarybos pirmininkui) priėmus naują nutarimą išnagrinėtoje administracinio nusižengimo byloje, ANK 623 straipsnyje numatytas apskundimo terminas skaičiuojamas nuo naujo nutarimo priėmimo dienos. Apskundus naują nutarimą išnagrinėtoje administracinio nusižengimo byloje, Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas) negali priimti kito naujo nutarimo ir privalo ANK 622 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka skundą dėl Tarybos priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje kartu su bylos medžiaga pasiųsti apylinkės teismui.

Nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolę atlieka ir su šio nutarimo vykdymu susijusius klausimus sprendžia nutarimą priėmusi Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas), taip pat tais atvejais, kai nutarimą administracinio nusižengimo byloje priėmė teismas – Taryba (įgaliotas Tarybos pirmininkas).

Administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo turi sumokėti baudą ne vėliau kaip per 40 kalendorinių dienų nuo nutarimo skirti baudą išsiuntimo ar išdavimo jam dienos, o apskundus nutarimą skirti baudą – ne vėliau kaip per 40 kalendorinių dienų nuo nutarties, kuria skundas nepatenkintas, išsiuntimo ar išdavimo dienos.

Administracinėn atsakomybėn patrauktam asmeniui nesumokėjus baudos per ANK 675 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, taip pat jeigu baudos dalis nesumokama laiku pagal jos mokėjimo išdėstymo tvarką ir baudos mokėjimas dalimis nutraukiamas, nutarimas skirti baudą pateikiamas vykdyti priverstine tvarka. Baudą priverstinai išieško antstoliai Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Taryba priėmė būtinus teisės aktus, detalizuojančius administracinių nusižengimų tyrimo ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo procedūras bei tvarką, teisės aktuose aiškiai apibrėžti administracinių nurodymų surašymo pagrindai, sprendimų priėmimo, nagrinėjant administracinių nusižengimų bylas, procedūros, detalizuota sprendimų, priimamų nagrinėjant administracinių nusižengimų bylas, apskundimo tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktuose (ANK ir Tvarkoje) aiškiai apibrėžtos Tarybos specialistų, vykdančių administracinių nusižengimų tyrimą ir administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimą, teisės ir pareigos, Tarybos pirmininko įsakymu aiškiai apibrėžtas Tarybos valstybės tarnautojų, turinčių įgaliojimus tirti administracinius nusižengimus, ratas.

Svarbu paminėti, kad Tarybos pirmininkas 2018 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. O1E-7 patvirtino Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi bei kontrolės vykdymo Komisijoje tvarkos aprašą, kuris, įvertinus aktualius teisės aktų pakeitimus, buvo peržiūrėtas ir aprašo nauja redakcija buvo patvirtinta Tarybos pirmininko 2019 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. O1E-153. Aprašu siekiama užtikrinti tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą, nustatyti galimas interesų konfliktų grėsmes ir numatyti priemones jiems išvengti, kad būtų įgyvendinti priimamų sprendimų nešališkumo, skaidrumo, viešumo principai, formuojama korupcijai nepakanti aplinka ir didinamas pasitikėjimas Tarybos veikla ir jos darbuotojais, skatinti darbuotojus laikytis nustatytų tarnybinės etikos (elgesio) standartų atliekant tarnybines funkcijas, nustatyti Taryboje dirbančių ar pareigas einančių valstybės pareigūnų, karjeros valstybės tarnautojų, ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, privačių interesų deklaravimo ir, iškilus interesų konfliktui, darbuotojų nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo procedūras. Pagal šio aprašo reikalavimus, kiekvienas Tarybos darbuotojas privalo užpildyti privačių interesų deklaracijas ir esant galimam interesų konfliktui nusišalinti nuo visų interesų konfliktą sukeliančių klausimų ir sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo etapų. Darytina išvada, kad Taryba užtikrina tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą, Tarybos darbuotojams vykdam Tarybai priskirtas funkcijas, be kita ko tiriant administracinius nusižengimus ir nagrinėjant administracinių nusižengimų bylas.

Kaip jau buvo minėta, nuo 2019 metų liepos 1 d. prie Komisijos prijungus VEI, žymiai padaugėjo Taryboje gaunamų pranešimų apie administracinius nusižengimus skaičius, atitinkamai padaugės atvejų, kai bus taikomos nustatytos administracinio poveikio priemonės. Atsižvelgiant į tai, kad Komisijoje už laikotarpį nuo 2018 m. spalio 1. d. iki 2019 m. liepos 1 d. nebuvo atlikti

administracinių nusižengimų tyrimai, šioje ataskaitoje analizuojama VEI specialistų praktika, taikant ANK už laikotarpį nuo 2018 m. spalio 1. d. iki 2019 m. liepos 1 d. ir Tarybos specialistų praktika už laikotarpį nuo 2019 m. liepos 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 30 d. Išanalizavus administracinės atsakomybės priemonių taikymo praktiką, darytina išvada, kad administracinės atsakomybės priemonių taikymo srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

1 *Pasitaiko atveju, kad administracinio nusižengimo protokolas surašomas tinkamam administracinės atsakomybės subjektui, tačiau neįrodoma (nepateikiami įrodymai) jo kaltė.*

Pažymėtina, kad administracinio nusižengimo protokole būtina nurodyti, kokie įrodymai (dokumentai) patvirtina, kad padarytas teisės pažeidimas, už kurį gali būti taikoma administracinė atsakomybė pagal ANK specialiosios dalies atitinkamą straipsnį.

Taip pat pasakytina, kad visais atvejais surašant administracinio nusižengimo protokolą tam tikram asmeniui būtina pateikti jo (trauktino administracinės atsakomybės asmens) kaltę įrodančius įrodymus (dokumentus, raštus ir kt.).

Pažymėtina, kad sprendžiant asmens administracinės atsakomybės klausimą yra būtina vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 str. 1 d. įtvirtintu nekaltumo prezumpcijos principu bei iš jo išplaukiančiu in dubio pro reo principu, pagal kurį visos abejonės bei neaiškumai, kurie negali būti pašalinti, aiškintini traukiamo administracinės atsakomybės asmens naudai. Išnaudojus visas galimybes surinkti bylai reikšmingus įrodymus, tačiau nepašalinus abejonų dėl asmens kaltės, yra pagrindas pradėti administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną nutraukti (Kauno apygardos teismo 2018 m. balandžio 4 d. nutarimas adm. nusižengimo byloje Nr. AN2-125-383/2018).

2. *Pasitaiko atveju, kai administracinio nusižengimo protokolas surašomas nepakankamai išsiaiškinus ir ištyrus su inkriminuojamu pažeidimu susijusias aplinkybes.*

Pavyzdžiui, specialistas surašo administracinio nusižengimo protokolą už privalomo nurodymo nevykdymą (ANK 505 straipsnio 1 dalis), tačiau nenurodo, kokie pažeidimai nepašalinti ir koks iš nurodytų pašalinti pažeidimų yra pašalintas. Protokole turi būti aiškiai nurodyta, kokių nurodyme nurodytų pažeidimų asmuo nepašalino, kad pagal tai būtų galima spręsti apie pažeidimo padarymo aplinkybes ir nustatyti pažeidimo požymius. Surašant administracinio nusižengimo protokolą dėl ANK 505 straipsnio 1 dalies nurodyto galimai padaryto pažeidimo, negalima apsiriboti tiktai abstrakčiu nurodymu, kad ne visi nurodyme nurodyti pažeidimai yra (buvo) pašalinti. Teismas negali pats pasirinkti nepašalintų nurodyme pažeidimų, jeigu jie konkrečiai neįvardyti pačiame protokole, nes priešingu atveju būtų pažeistos administracinės atsakomybės traukiamo asmens teisės į gynybą.

3. *Pasitaiko atveju, kai protokoluose neteisingai nurodomi ANK straipsniai ar jų dalys, netinkamai nurodomi pažeisti teisės aktai.*

Pavyzdžiui, daromos nuoroda į Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą, o ne į energetikos įrenginių eksploatavimą reglamentuojančius teisės aktus. Administracinio teisės pažeidimo protokoluose neretai netinkamai aprašomi eksploatavimo teisės aktų pažeidimai ir kt.

4. *Nenurodoma administracinio nusižengimo esmė.*

Administracinių nusižengimų protokoluose ne visada tiesiogiai nurodoma administracinio nusižengimo (teisės pažeidimo) esmė, o daroma nuoroda į surašytą nurodymą, nurodant nurodymo datą ir numerį. Be to, neretai protokoluose įrašomi pažeidimai, kurie nelaikomi administraciniais nusižengimais, nes nėra atitinkamos teisės normos, kurią būtų galima pažeisti. Remiantis ANK 2 str. 3 d., 609 str., 567 str. 2 d., tai laikytina esminiu protokolo trūkumu.

IŠVADOS

Apibendrinant pasakytina, kad remiantis Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytais korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijais bei išanalizavus Tarybos funkcijas atskirose jos veikos srityse, teoriškai tikėtina korupcijos pasireiškimo tikimybė, tai yra vykdant šias funkcijas gali atsirasti prielaidos korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms. Pabrėžtina, kad laikotarpiu, kuris yra vertinamas atliekant Korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą, korupcinio pobūdžio

nusižengimų ar nusikalstamų veikų Tarybos veikloje nėra nustatyta, taip pat nebuvo gauta nė vieno skundo dėl minėtų veikų, vykdančioms Tarybai priskirtas funkcijas. Nustatymo komisija, įvertinusi analizuotas Tarybos veiklos sritis, daro išvadą, kad Tarybos vykdomos veiklos sritys atitinka Rekomendacijų prieduose nustatytų kriterijų sąlygas: 1. pagrindinės Tarybos funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas; 2. Taryba priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Nustatymo komisija padarė išvadą, kad Tarybos veikla yra reglamentuota įstatymų ir kitų teisės norminių aktų. Taryba pagal kompetenciją yra priėmusi visus būtinus teisės aktus, nustatančius/detalizuojančius jos vykdomų funkcijų atlikimo tvarką, terminus, reikalavimus asmenims. Taryba nuolat vykdo teisinio reguliavimo stebėseną ir atitinkamai koreguoja teisės aktus, teikia siūlymus kompetentingoms institucijoms, siekdama nuoseklesnio ir aiškesnio teisinio reglamentavimo įtvirtinimo. Tarybos struktūrinių padalinių uždaviniai ir funkcijos yra nustatytos jų nuostatuose, Tarybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių, pagal darbo sutartis, funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, taip pat yra viešai paskelbta Tarybos interneto svetainėje prie kontaktų sąrašo. Tarybos priimamų sprendimų rengimo, derinimo, svarstymo, tvirtinimo ir apskundimo procedūra yra įtvirtinta tiek įstatyminiu lygmeniu, tiek Tarybos tvirtinamuose įstatymus įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, o interesų konfliktų prevencija užtikrinama pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi bei kontrolės vykdymo Taryboje tvarkos aprašo reikalavimus. Atlikus analizę taip pat nustatyta, kad būtina tobulinti administracinio poveikio priemonių taikymo procesą ir šviesti Tarybos valstybės tarnautojus, kuriems priskirti įgaliojimai atlikti administracinių nusižengimų tyrimą, siekiant formuoti nuoseklią administracinio poveikio priemonių taikymo praktiką ir užtikrinti procedūrų skaidrumą.

Tarybos pirmininkė

Inga Žilienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 188706554, Verkių g. 25C-1, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	IŠVADA DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-10-04 Nr. R5-103
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Inga Žilienė, Tarybos pirmininkė
Sertifikatas išduotas	INGA ŽILIENĖ, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-10-03 17:36:52 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-10-03 17:37:08 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-09 09:56:02 – 2022-07-08 09:56:02
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, i.k. 188706554 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 14:15:33 iki 2021-12-26 14:15:33
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.10
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-10-04 15:20:00)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-10-04 15:20:00 Dokumentų valdymo sistema Avilys